

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

М.З.Н.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

використовуватимуть майбутній архітектурний об'єкт, що гарантує задоволення потреб конкретних людей в умовах, в яких вони опинилися;

▪ *акцент на гнучкості та трансформації*, що дозволяє майбутнім мешканцям змінювати простір відповідно до змін своїх потреб (віддаленої роботи та навчання, занять спортом, зміни кількості мешканців та їх функціональних потреб) без конструктивних змін в об'ємі будівлі чи приміщення;

▪ *освіта для сталого розвитку (ESD)*, що формує у студентів цінності, навички та знання, необхідні для розробки стійких та екологічно безпечних рішень, що дає розуміння важливості соціальної спрямованості архітектурного проєктування та усвідомлення важливості архітектури як засобу вирішення різних масштабних соціальних, гуманітарних проблем;

▪ *модульний та відкритий дизайн*, де заохочується використання модульних конструкцій та систем в конструктивних рішеннях яких несучі елементи розташовуються таким чином, щоб вони не обмежували майбутню трансформацію простору.

Ці практики спрямовані на виховання нового покоління фахівців, які розглядають житло не як статичний об'єкт, а як динамічну систему, що постійно розвивається та адаптується до нових умов.

Висновок. Все вище вказане формує цілісну картину нового підходу до навчального процесу. Практичне застосування знань є найважливішим аспектом навчального процесу, адже це дає можливість студентам перевірити власні знання на практиці та отримати перший професійний досвід. Освітній процес має надавати студентам максимум можливостей для експериментальних, лабораторних та інших науково-практичних досліджень загалом, щоб в повній мірі розкривати потенціал майбутнього фахівця та розвивати його до рівня якісного спеціаліста.

Література:

1. Lüley, M., Pifko, H. & Špaček, R. (2019). *Adaptability and a scenario-based design methodology for architectural education. Global Journal of Engineering Education, 21 (2), 97-102.*

УДК 711.55:[378.091.212.74:004]-047.37

**ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ:
ДОСТУПНІСТЬ МАТЕРІАЛІВ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ**

Шевченко В.В., аспірантка

Наук. керівник – **Шевченко Л.С.**, к. арх., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

viktoriaa_shevchenko@ukr.net

Актуальність. Актуальність даної теми зумовлена трансформацією умов, в яких сьогодні здійснюються наукові дослідження в Україні. Сучасні воєнні, економічні та соціальні виклики суттєво змінюють методологію та практику вивчення міського середовища. Введення воєнного стану обмежило доступ до низки відкритих державних ресурсів, статистичних баз, картографічних сервісів, а також окремих реєстрів, що традиційно були важливими інструментами для урбаністичних досліджень. Частина даних була закрита з міркувань безпеки, що унеможливило застосування багатьох звичних підходів до моніторингу просторових трансформацій. Додатковою проблемою стало те, що чимало матеріалів, які зберігаються у бібліотеках прифронтових територій, залишаються тимчасово недоступними через евакуацію фондів, закриття установ або ризики для дослідників. Це призвело до необхідності переоцінки джерельної бази та пошуку безпечних і надійних альтернатив. Тому аналіз того, як саме сьогодні проводяться дослідження, які інструменти замінують недоступні методи, як змінюється аналітика, які джерела даних використовуються, та яким чином

міжнародна співпраця впливає на розвиток дослідницької бази – набуває особливої актуальності.

Мета: дослідити сучасні підходи до вивчення громадських просторів в Україні в умовах війни, цифровізації та обмеженої доступності матеріалів; визначити трансформації методик, інструментів та форматів дослідницької діяльності. Дослідження громадських просторів у контексті сучасних викликів будуватиметься на комплексному поєднанні традиційних і новітніх **методів збору та аналізу даних.**

Міжнародна співпраця, яка є особливо важливою на тлі обмеженого доступу до локальних матеріалів та ускладнених умов польових робіт, дозволяє суттєво розширити джерельну базу та підвищити якість аналітичних підходів. Зокрема, це через оступ до спільних міжнародних баз даних, що містять актуальні геопросторові, статистичні та візуальні матеріали. Серед них — бази супутникових знімків Sentinel та Landsat, відкрита інфраструктура OpenStreetMap, європейські каталоги Urban Atlas та CORINE Land Cover, а також спеціалізовані архіви фотографій міських територій, з документування трансформацій територій (Languillon-Aussel, 2021). Такі архіви містять систематизовані фотографії міських просторів, інфраструктури, вуличних ситуацій і трансформацій, зроблені в різний час і в різних країнах.

Важливу роль відіграє обмін методиками та інструментами дослідження. Зокрема, методи швидкого «дистанційного аудитування» просторів, які активно використовуються у скандинавських країнах, можна адаптовувати для аналізу українських міст в умовах обмеженого пересування. Суть методу полягає у тому, що оцінювання якості міського середовища здійснюється не шляхом фізичного обходу території, а за допомогою доступних цифрових інструментів і візуальних даних. Замість традиційних натурних обстежень дослідник аналізує територію, використовуючи: супутникові знімки різної деталізації; панорамні сервіси (Google Street View, Mapillary, Bing Streetside); фото та відеоматеріали, розміщені користувачами у відкритих джерелах; цифрові карти, містобудівні дані, відкриті кадастрові ресурси; інструменти візуальної аналітики та геоінформаційні системи. Метод дозволяє швидко отримати уявлення про стан простору, його структуру, доступність, зручність, сформовані бар'єри та можливі ризики. Він особливо цінний тоді, коли фізичний доступ до території обмежений — через війну, природні катастрофи або інші безпекові обставини. Завдяки стандартизованим протоколам, які широко застосовуються у країнах Північної Європи, оцінювання відбувається за чіткою системою критеріїв: безбар'єрність, освітлення, безпека, інклюзивність, наявність можливостей для перебування, стан інфраструктури та комфортність пересування.

Для України цей метод дозволяє забезпечити безперервність наукової роботи, отримувати актуальні дані навіть із небезпечних територій і створювати обґрунтовані рекомендації як для органів місцевого самоврядування так і для проєктувальників та, як можливість компенсувати відсутність традиційних польових досліджень та обмежений доступ до локальних джерел інформації.

Участь у міжнародних проєктах і програмах академічної мобільності, таких як Erasmus+ та SEEPUS, дає українським дослідникам доступ до закритих бібліотечних фондів і архівів іноземних університетів, а також можливість стажувань, спільних проєктів і підтримки міжнародних експертів. Важливим є доступ до матеріалів університетів Австрії, Польщі, Угорщини, Чехії та Словаччини з розвиненими фондами з урбаністики і просторового планування.

Висновок. Сучасні дослідницькі методики виходять за межі інструментальних функцій і стають активними учасниками формування нових знань та практик. Зміни в доступності інформації не лише обмежують, а й стимулюють розвиток інноваційних підходів, що розширюють урбаністичний аналіз. Цифрова трансформація — це не просто заміна фізичних методів, а переосмислення ролі дослідника й інтеграція міждисциплінарних знань.

Дистанційне аудитування, краудсорсинг і відкриті дані відкривають нові можливості для інклюзивних і масштабованих досліджень, але водночас ставлять етичні та методологічні виклики. Методологічна адаптація створює умови для більш стійких систем управління міськими просторами, що здатні швидко реагувати на кризи. Сучасні виклики не лише змінюють публічні простори, а й формують нову парадигму досліджень — гнучку, інноваційну та адаптивну, що інтегрує технологічні, соціальні та гуманітарні аспекти.

Література:

1. Languillon-Aussel, R. (2021). *Digitalisation of public spaces: The great urban change? Articulo - Journal of Urban Research*, (22).

УДК 7.03-049.34(477):[37.013.43+316.74]

**РОЛЬ НАУКОВО-ОСВІТНИХ ТА КУЛЬТУРНИХ ЗАХОДІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ
АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ**

Шевченко Л.С., к. арх., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Ls.shevchenko@ukr.net

Актуальність. Багата культурно-історична спадщина України, регіональні традиції, місцеве зодчество є вагомим підґрунтям для наукових досліджень. Вивчення та збереження існуючих пам'яток історії, архітектури, культури, археології, відтворення втрачених становлять значний інтерес науковців, фахівців різних сфер діяльності, громадських організацій та пересічних громадян. Це – важливі питання державної політики України, що віддзеркалено в розробленій нормативно-правовій базі щодо обліку та охорони пам'яток культурної спадщини. Наразі, в умовах активної участі України в європейському культурному просторі, інтеграції культур різних народів значно зріс інтерес міжнародного суспільства до культурного надбання нашої країни, проявів української ідентичності в різних історико-культурних сферах.

Проблема збереження історико-культурної спадщини України набула неймовірної гостроти по всій території держави у воєнний час. Це спричинило хвилю активних дій серед небайдужих свідомих громадян, науковців, реставраторів, архітекторів, тощо. Громадські ініціативи, культурні фестивалі та інші заходи стали потужними акціями, спрямованими на привернення уваги до об'єктів культурної спадщини, формування свідомості суспільства щодо їх цінності та важливості збереження для майбутніх поколінь.

Метою даного дослідження є висвітлення ролі науково-освітніх та культурних заходів у збереженні архітектурно-художньої спадщини України.

Методика дослідження ґрунтується на історичному, теоретичному, аналітичному, порівняльному та емпіричному методах, які охоплюють дослідження комплексно. Вагомим внеском у цю роботу є участь авторки у формуванні облікової документації на об'єкти культурно-історичної спадщини Полтави і Полтавщини.

Результати дослідження. Ініціативи щодо збереження та захисту об'єктів спадщини мають різний характер. З одного боку, ці процеси відбуваються щоденно в науково-освітньому просторі, з іншого – періодично, в рамках відповідних заходів історичного та культурного спрямувань. Широка географія учасників таких заходів, тематика їхніх доповідей та практичний досвід кожного свідчать про актуальність висвітлених проблем, дієвість міждисциплінарних підходів, ефективність співпраці представників наукових і мистецьких кіл як у наукових пошукових дослідженнях, так і у практичній роботі.

Науково-освітні та культурні заходи забезпечують дослідження об'єктів архітектурно-художньої спадщини, їх документування, сприяють пошуку важливих рішень щодо їх збереження та подальшого функціонування, а також – популяризують їх не лише в